

Є.О. Байтеряков, Н.Ю. Байтерякова
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ КОНЦЕПТУ «СТІНА» В МУЗИЧНОМУ АЛЬБОМІ «THE WALL» ГРУПИ «PINK FLOYD»

Концептуальні альбоми групи «Pink Floyd» – унікальне явище як для рок-музики другої половини ХХ сторіччя, так і для сучасного мистецтва загалом. Кожен з альбомів містить у собі особисті переживання авторів, відбиток часу, соціальних проблем та вічних філософських питань, синтезованих у формі певного концепту, через призму котрого гурт подає свої ідеї. За класифікацією М.В. Піменової, концепти можна умовно розділити на космічні (у тому числі й артефактні), соціальні та психічні (у тому числі й психологічні) [3]. Аналіз текстів пісень дозволяє констатувати, що концепт «стіна» у концептуальному альбомі «The Wall» проявляє ознаки усіх трьох типів концепту.

Як і у разі із відбиттям творчого світу Волта Вітмена у творчості Туомаса Холопайнена [2], захоплення автору альбому Роджера Вотерса роботами Джорджа Оруела лишило помітні сліди у формуванні концепту. Головний герой альбому, Пінк, змушений протистояти не лише тиску навколишнього світу. Його стіна також слугує захистом від внутрішніх проблем, переживань та негараздів.

Стіна проявляє себе як психологічний концепт переважно у першій частині альбому, коли відбувається становлення особистості Пінка. Вперше його можна побачити у композиції «Mother», де мова йдеться про взаємовідносини головного героя із його матір'ю.

Рано втративши батька, Пінк із дитинства знаходився під опікою матері, яка навмисно огороджувала та захищала його від усіх проблем зовнішнього світу, що стало передумовою залежності Пінка від неї та неспроможності повноцінно виживати поміж інших людей. Пісня побудована у формі діалогу, під час котрого Пінк запитує у матері, що йому потрібно робити. Саме тут зустрічаємо фразу «*Mother, should I build the wall?*» [4]. Психологічна залежність від думки

іншої людини та покірність до прийнятих матір'ю рішень закладає перші цеглини до Стіни.

Нерішучість Пінка переростає у розгубленість в умовах сучасного світу. У композиції «Empty Spaces» пригніченість головного героя можливістю вибору досягає крайньої відмітки. Він бачить безліч шляхів, котрі він може обрати, однак саме стан знаходження на роздоріжжі виводить головного героя з душевної рівноваги, припираючи спиною до Стіни: «*Shall we buy a new guitar Shall we drive a more powerful car Shall we work straight through the night Shall we get into fights [...] Keep people in pets Train dogs Race rats Fill the attic with cash Bury treasure Store up leisure But never relax at all With our backs to the wall*» [4].

Важливо акцентувати увагу на тому, що у творі Стіна трактується водночас як з позитивної, так і з негативної точки зору, що дозволяє казати про неоднозначність трактування концепту. З одного боку, Стіна захищає Пінка від проблем, з іншого – не дає йому змоги ці проблеми вирішити.

У композиціях «Young Lust», «One Of My Turns» та «Don't Leave Me Now» мова йде про відносини Пінка із його коханою дівчиною. Спочатку вони закохані один в одного, однак після певного часу, проведеного разом, їх почуття починають згасати: «*Day after day, love turns grey Like the skin on a dying man And night after night We pretend it's all right But I have grown older and You have grown colder and Nothing is very much fun anymore*» [4]. Усвідомлення цього призводить до зведення Стіни ще вище та спалаху шаленості Пінка. Він крушить усе навколо, а його дівчина, злякавшись, тікає від нього. Зрозумівши, що він накоїв, Пінк намагається повернути свою кохану, але все марно: «*Don't leave me now How could you treat me this way? Running away*» [4].

Цей момент є важливим, бо саме завдяки деструктивній природі дій Пінка концепт «Стіна» починає набувати нових ознак. Якщо раніше це був нерушимий об'єкт, що блокує дії персонажа, то після «зриву» Пінка стає зрозуміло, що Стіна прямо впливає на подальший розвиток дії. Вона стає агресором та захисником водночас, повністю плутаючи думки Пінка. Концепт не лишається незмінним, а модифікується протягом всього твору.

Головний герой прощається із навколишнім світом у пісні «Goodbye, Cruel World». Спочатку здається, що він планує вкоїти самогубство, однак наступна композиція «Hey You» пояснює зміст: Пінк відмовляється від боротьби та дозволяє Стіні проявитися фізично і замкнути себе за нею: «*Goodbye cruel world I'm leaving you today Goodbye, goodbye, goodbye Goodbye to all you people There's nothing you can say To make me change my mind Goodbye*» [1].

Після повного відчуження та виступу на концерті під впливом наркотичної речовини, Пінк частково приходить у себе, однак не хоче нічого змінювати. Концепт «Стіна» знову видозмінюється: тепер Стіна – єдиний «співрозмовник» Пінка. Головний герой приймає її не як новоутворення, а як частину себе. Він відчуває роздвоєння: з одного боку, він байдуже дивиться на світ з висоти своєї Стіни, з іншого боку – фанатично воліє до його (світу) очищення. В композиції «Waiting For The Worms» це роздвоювання втілюється у його думках. Він чекає на черв'яків, які зможуть встановити тотальний контроль над людьми, що дозволить головному герою поширити свою Стіну на всіх: «*Sitting in a bunker here behind my wall Waiting for the worms to come In Perfect isolation here behind my wall Waiting for the worms to come*» [4].

Переломний момент відбувається у пісні «Stop». Це – найкоротша композиція у альбомі та одна з найбільш важливих. Коли фанатизм, божевілля та абсурд подій досягають свого апогею, Пінк раптово приходить до тями. Він оглядається на усе, що трапилось, та хоче зупинити безглузде шоу. Він має питання: чи винний він у скоєних вчинках? Однак Стіна, яку він свого часу возвів, вже не підвладна Пінкові. Щоб зрушити її, головний герой відправляється до уявного Суду.

Таким чином, концепт «Стіна» в альбомі групи “Pink Floyd” “The Wall” наділений усіма ознаками психологічного концепту. Зведення Стіни, збільшення її ролі та впливу на Пінка проходить у психіці головного героя та тісно пов'язано із його сприйняттям навколишнього світу. Модифікований протягом твору, концепт «Стіна» лишається багатозначним у тлумаченні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байтерьяков Є. Концептуальні особливості лірики групи “Pink Floyd” (на основі матеріалів альбомів “Dark Side of the Moon”, “Wish You Were Here” та “The wall) / Є. Байтерьяков // Мови та літератури у полікультурному суспільстві : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 листопада 2013 р.) – Маріуполь: МДУ, 2013. – С. 180-182.
2. Байтерьяков Є.О. Вплив поезії Уолта Уїтмена на творчість музичної групи «Nightwish» / Є.О. Байтерьяков, Н.Ю. Байтерьякова // Мова. Свідомість. Концепт: зб. Наук. Праць. – Мелітополь, 2013. – Вип. 3. – С. 101-104.
3. Пименова М.В. Типы и классы концептов / М.В. Пименова // Мова. Свідомість. Концепт: зб. Наук. праць – Мелітополь: видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2011. – Вип 1. – С. 47-57.
4. Режим доступу: http://www.study.ru/songs/pink_floyd/the_wall/